

OSZK HIRADÓ

II. évf. 12. szám.

1959. június 20.

MINDEN EMBERNEK ÉS NÉPNEK JOGA VAN AZ ÉLETHEZ ÉS A SZABADSÁGHOZ!

Ezekkel a szavakkal fejeződik be a Béke-Világtanács jubileumi ülés-
szakának u.n. második stockholmi felhívása. Élő és ható jelszó ez, mely
annak is kifejezése, hogy világszerte növekedett meg az emberek békevá-
gya és a háborútól való félelem, és ezzel együtt észrevehetően megnöve-
kedett a békemozgalom is.

A Béke-Világtanács jubileumi ülés-
szakát ez év májusában a nemzetköz-
i békemozgalom megalakulásának tizéves évfordulója alkalmából hívták
össze Stockholmba. Az ülésen 70 országból mintegy 350 küldött vett részt.

A jubileumi ülés-
szak ünnepi jellege mellett a feladatok meghatáro-
zásának jegyében zajlott le. Az ülés 10 dokumentumot fogadott el, melyek
közül az alábbi, ugynevezett "MÁSODIK STOCKHOLMI FELHÍVÁS" a legjelen-
tősebb:

" A hidegháború évei után TALÁLKOZNI KELL A NAGYHATALMAK ÁLLAM-
FŐINEK, akik kezükben tartják a háború és béke eszközeit.

A világ népei azért akarják ezt a találkozót, hogy elhárítsa a né-
met helyzetből adódó katonai konfliktus veszélyét, megszabadítsa az em-
bereket az atomháború lidércnycmásától s előkészítse az utat a leszere-
léshez és a békés együttműködéshez.

A VILÁGTANÁCS tizévi béketevékenység után FELHÍVJA A BÉKE MINDEN
HIVÉT, követeljük - a nukleáris kísérletek beszüntetését és az atomfegy-
verek betiltását; - a fegyveres erők kivonását azokról a területekről,
ahol a béke veszélyben van, elsősorban és leginkább Közép-Európából.

FÉRFIAK ÉS NŐK, kik a világ minden országában a békéért harcoltok!
BÉKEGYÜLÉSEITEKKEL, TŰNTETÉSEITEKKEL ÉS AKCIÓITOKKAL, RÁZZÁTOK FEL AZO-
KAT A MILLIÓKAT, AKIK VELÜNK VANNAK, DE MEG NEM JUTOTTAK EL A TETTEKIG!

EZ AZ AKCIÓ ÉS A TI ERŐFESZÍTÉSETEK fogja tárgyalóasztalhoz kény-
szeríteni az államférfiakat és el fogja érni, hogy együtt maradjanak
mindaddig, míg meg nem tették az első lépéseket a béke érdekében. E lé-
pések nélkül nem lehet véget vetni a hidegháborúnak és CSAK IGY LEHET
BIZTOSÍTANI AZ EMBEREK ÉS NÉPEK JOGÁT AZ ÉLETHEZ ÉS A SZABADSÁGHOZ!

SZABAD SZÓVAL
[Az OSZK Híradó vitarovata]

E rovatunkban KÖNYVTÁRUNK ÉLETÉNEK ÉS MUNKÁJÁNAK ELVI KÉRDÉSEIVEL foglalkozunk. Helyet biztosítunk minden olyan kérdés megtárgyalására, melyre egyébként nem mindig nyílik lehetőség. Ebből következőleg a közölt cikkekkel vagy azoknak egy-egy megállapításával feltehetően sem a szerkesztőség, sem az olvasók nem fognak minden esetben egyetérteni. Ezért is szorulnak vitára, a kérdéseknek más és más szempontból való megvilágítására. A szerkesztőség a maga álláspontját egy-egy kérdés vitájának befejezése alkalmával közli.

A KÖZÖLT CIKKEKHEZ A HOZZÁSZÓLÁST VAGY MÁS KÉRDÉSEK FELVETÉSÉNEK LEHETŐSÉGÉT ELVI SIKON BIZTOSÍTJUK, AZ ELVI KÉRDÉSEKHEZ MÉLTÓ ESZKÖZÖKKEL.

HOZZÁSZÓLÁS LÁZÁR PÉTER CIKKEHEZ ^x

Lázár Péter a könyvtártudományi kutatás terén mutatkozó fogyatékoságok okainak analizálása közben igen logikusan eljut olyan kérdések felvetéséhez, amelyek alapján érintik a könyvtárosi hivatást és amelyek tisztázása nélkül nemcsak a könyvtártudományi kutatás, hanem a mindennapi könyvtári munka is szenved.

Itt van mindjárt az első fontosnak látszó kérdés: tudomány-e a "könyvtártudomány"? Milyen következtetést kell levonni e kérdés eldöntéséből a könyvtári munkára? Bár e kérdés eldöntése egészen természetesnek hat, mégis aligha van messzemenő jelentősége a könyvtári munka szempontjából. Legalább is nem hiszem, hogy ez előre vinné a dolgokat. Inkább csak világot vethetne a könyvtári munkában mutatkozó sajátos jelenségekre, s ezenfelül a könyvtári hivatás presztízse szempontjából látszik jelentőséggel birni. Az, hogy a könyvtároskutatók általában inkább a könyvtár- és könyvtártörténeti témák felé fordulnak és meglehetősen kerülnek a könyvtártani és könyvtárügyi témákat, arra mutat, hogy a tudományos érdeklődésű könyvtárosok számára az utóbbi tárgykör nem nyújt csábító feladatokat. Ezért folyik a kutatás inkább ott, ahol a könyvtári munka már elismert, tradicionális tudományágakkal ölelkezik, mint pl. a történettudomány, vagy irodalomtudomány. A szoros értelemben vett könyvtártan inkább könyvtári üzemtannak tetszik, amelynek igazi tudományos problémái nincsenek.

Más kérdés, hogy azok, akik kizárólag könyvtárosi szakképzésben részesültek és így más tudományágak felé nem is fejlődhet ki érdeklődésük, miért nem fejtenek ki irodalmi tevékenységet könyvtári szakkérdések terén. Ugy gondolom, nem arról van szó, hogy "sok könyvtáros mennyire kevésbé tartja könyvtárbeli tevékenységét élethivatásnak". Legalább egy részük bizonyára azért választotta e pályát, mert azt élethivatásának tartotta. Ném is hiszem, hogy a könyvtártani témák irodalmi ápolásának főleg ilyen szubjektív okai lennének. Lázár Péter maga is érzi ezt, midőn egyebek között azt kérdezi: "vajon nincs-e alapvető hiba a könyvtárosok kiképzésében, a dolgozókkal való foglalkozásban, a vezetési módszerben". Valóban itt kellene keresni a dolgok igazi okát. De keresni lehetne még a hibát a könyvtárak munkarendjében is. Ugyanis jó előiskolája lenne a könyvtártani kérdések elméleti kimunkálásának és nagymértékben előmozdítaná e kérdések iránti érdeklődést, ha a könyvtárosok ilyen feladatokhoz már a rendes reszszertmunkájuk keretében hozzájutnának. Persze ehhez az kellene,

hogy a tervstatisztika molochja osökkentse étvágyát és ne abszorbeálja maradéktalanul a könyvtáros teljesítőképességét.

A lehetőségek tehát adva vannak, osupán ki kellene dolgozni a hozzájuk vezető utat. Tervszerűen, módszeresen és szívesen. [BECK OSZKÁR]

^x[Ld. OSZK HIRADÓ II.évf.,11.sz.]

KÖZLEMÉNYEK

SZEMÉLYI HIREK ÉS VÁLTOZÁSOK:

ELTÁVOZTAK KÖNYVTÁRUNKBÓL: TAUBER Anna [Nyugdíj]

JULIUS ELSEJÉN LÉP ÉLETBE KÖNYVTÁRUNK MÓDOSÍTOTT TAKARÉKSSÁGI TERVE.

A szocialista gazdálkodás egyik alapvető és állandó módszere a takarékoság minden területen való következetes érvényesítése. Ennek egyik eszköze az évenként kidolgozott takarékosági feladatterv.

A takarékosági mozgalom azonban csak akkor életképes, a takarékosági feladatterv csak akkor teljesíthető, ha megszervezése és végrehajtása az egész közösség ügyévé lesz, ha teljesítése és ellenőrzése mindenki feladata és kötelessége.

Ezeknek a gondolatoknak jegyében vizsgálta felül és módosította a kollégium által kiküldött bizottság könyvtárunk takarékosági tervét, mely Julius elsejével lép életbe. Ennek alapján fordulunk most könyvtárunk minden dolgozójához és kérjük segítségüket az alábbiak végrehajtásában:

1. VILLANYÁRAM-FOGYASZTÁSUNKAT mintegy 6 ezer forinttal kívánjuk az év végéig csökkenteni.

Megvalósításának eszközei a feleslegesen égő lámpák kikaposolása a raktárakban, munkahelyeken és olvasótermekben, valamint a társintézmények által a könyvtárban készített fotozásoknál a fogyasztott áram megtérítése. Ez utóbbira a Gazdasági Hivatal írásban külön intézkedik, az árammal való takarékoság pedig minden dolgozónak feladata.

Az Intézetvezetés külön kívánja jutalmazni azokat, akik a villanyárammal való takarékoságban számottevő eredményt mutatnak fel. A takarékoság lemérése épületenként [a Kötészetnél és a KEO külső raktárainál munkahelyenként] az 1958. évi azonos hónapokkal való összehasonlítás alapján történik.

2. A KÖNYVTÁR TULÓRAKERETÉNEK FELHASZNÁLÁSÁNÁL kb. 2 ezer forintot lehet megtakarítani.

A Munkatörvénykönyv rendelkezései alapján a Szakszervezeti Bizottság f. évi jul. 1-től csak esetenként és meghatározott időtartamra járul hozzá tulórák beállításához. Ez egyfelől lehetővé teszi a tulórákeret egy részének megtakarítását, másfelől lehetőséget ad nemcsak egyes osztályoknak, de a könyvtárban minden osztálynak egy-egy terven kívül végrehajtandó munka tulórával való segítéséhez.

3. FÜTÉSNEK kb. 4 ezer forint megtakarításával számolunk. A cél jobban, de takarékosabban és így olcsóbban fűteni.

A Múzeum utcában a kályhák fűtésénél légköbméterenként és kályhánként

kell meghatározni a kiadandó szén mennyiségét, tekintetbe véve a kiadásra kerülő szén fűtési értékét. A kiadott szén mennyiségéről osztályonként nyilvántartást kell vezetni és az egyes osztályokra kell bízni, hogy abból mennyit és hogyan használnak fel. A melegebb őszi és tavaszi napokon kevesebb tüzelő elégetésével jelentős megtakarítást lehet elérni. - A Puskin utcai központi fűtésnél a szénpor felhasználásával és a napi hőmérséklethez alkalmazott fűtéssel kell megtakarítást elérni. - Az Intézetvezetés a szén megtakarításában eredményt elérőket is jutalmazni kívánja.

4. AZ IRODASZEREK takarékos felhasználásánál a megtakarítás összegét nem határoztuk meg. Itt a következő szabályokat kívánjuk érvényesíteni: a) Egy főre eső normát kell bevezetni a ceruza, radír; írógépenként az írógépszallag és az indigó kiadásánál. Az egyes osztályok norma szerinti keretét a VII.1-XII.31. időszakra a Gondnokság júl. 15-ig közli az egyes osztályokkal. A GH a takarékoság érdekében a jövőben jobb minőségű ironokat és radirokat vásárol, "kevesebbet, de jobbat" elgondolással. b) Cégnyomásos levélpapírt intézetben belüli használatra nem szabad felhasználni, hasonlóképpen házon belül - egyes kivételektől eltekintve - levélborítókat alkalmazni nem szabad. c) Az igen költséges stencil használatáról a KMK-nál és a KEO-nál fokozatosan, a lehetőségek szerint át kell térni az olcsó rotalémez használatára. Ennek elősegítésében nagy szerepük van a sokszorosító dolgozóknak, akiknek támogatását ezton is kérjük.

5. TAKARÍTÓESZKÖZÖKNÉL mintegy 3 ezer forinttal kívánjuk a kiadásokat csökkenteni. - Eszközei: a) Jobb, olcsóbb takarítószerek beszerzése és azok takarékos felhasználása. b) F. évi júl. 1-től az egész könyvtárban bevezetjük az alsó ablakszárnyak [kivéve a kifelé nyíló ablakszárnyakat] két havonkénti takarításának házon belüli elvégzését. Ez igen nagy feladatot ró takarítóinkra, amit azzal kívánunk elősegíteni, hogy az egyes osztályokon dolgozó férfi munkatársainkat kérjük meg az ablakszárnyak leemelésére és visszatételére. Reméljük, hogy takarító munkatársaink és az osztályok dolgozói a mégóta hiányolt tiszta ablakok érdekében szívesen vállalják ezt a többletmunkát, melyet fedezet hiányában másképpen nem tudnánk megoldani.

6. A SZÁLLÍTÁSOK törvszerűbb tételével, a gépkocsik benzinfogyasztásának csökkentésével és azok rendszeres karbantartásával kb. 8 ezer forintot kívánunk megtakarítani a GÉPKOCSIK FENNTARTÁSÁNAK KÖLTSÉGEINÉL.

7. A SELEJTPAPIR-GYŰJTÉSE során a gyüretlen ujságpapír kiválogatásával - melyet jelentősen magasabb árértékűre lehet értékesíteni - kb. 3 ezer forinttal kívánjuk növelni könyvtárunk bevételi számláját. Ezt a papírbegyűjtéssel járó prémiummal jutalmazza az Intézetvezetés.

Hasonlóképpen a TAKARÉKOSÁGOT KIVÁNJUK ELŐSEGÍTENI azzal is, hogy javaslatot tettünk az Intézetvezetésnek egy 3-4 tagú TECHNIKAI BIZOTTSÁG kinevezésére. E bizottság feladata lenne a szakmai felszerelések beszerzésére vonatkozó osztályigények szükségességének felülvizsgálása, a legmegfelelőbb és minőségileg kielégítő felszerelések kiválasztása, illetve az erre vonatkozó javaslattevés. Ezzel lehetne biztosítani egyfelől a nem feltétlenül szükséges felszerelések beszerzésének elkerülését, másfelől csak olyan felszerelések beszerzését, melyek korszerűek és éppen ezért gazdaságosak. Ezen a téren a megtakarítást számszerűen nem lehet ugyan kimutatni, de a múlt példája azt mutatja, hogy tízezreket lehet népgazdaságunk részére megtakarítani.

Ugyanígy szempontból határozta el a bizottság, hogy szükséges lenne a könyvtár egész területén számbavenni a HASZNÁLATON KIVÜLI olyan FELSZERELÉSEKET és esetleges ANYACKÉSZLETEKET, melyekre már nincozen szükség, de más könyvtárakban felhasználhatók. Szeretnénk, ha ebben az egyes osztályok

segítségenkre lennének és a Híradón keresztül is felhívják a figyelmet az ilyen elfekvő felszerelésekre vagy anyagokra.

E TAKARÉKOSSÁGI TERV VÉGREHAJTÁSÁNA MINDANNYIUNK FELADATA. Megvalósításának elősegítésére az SZB épületeként takarékosági felelősöket jelölt ki. A takarékosági terv gazdája a BÉR-ÉS MUNKAÜGYI BIZOTTSÁG, Takarékosági felelősök: KÖZPONTI ÉPÜLETBEN Milhoffer Alajos, PUSKIN UTCAI ÉPÜLETBEN Hernády Dénes, MUZEUM UTCAI ÉPÜLETBEN és a KÜLSŐ MUNKAHELYEKEN Kerekes Lőrincné.

KÉRJÜK A SZAKSZERVEZETI BIZALMIKAT, hogy osztályonként [szakszervezeti csoportonként] az osztályvezetőkkel való előzetes megbeszélés alapján választassanak TAKARÉKOSSÁGI MEGBIZOTTAT és annak nevét júli. 10-ig közöljék az épület takarékosági felelősével. A takarékosági megbízott feladata osztályviszonylatban a takarékosági terv végrehajtásának ellenőrzése,

TAGSÁGUNKAT, KÖNYVTÁRUNK DOLGOZÓIT PEDIG ARRÁ KÉRJÜK, HOGY UJABB JAVASLATAIKKAL, VÁLLALÁSAIKKAL SEGITSÉK TAKARÉKOSSÁGI MOZGÁLMUNKÁT!

ISMERJÜK MEG KÖNYVTÁRUNK EGÉSZÉNEK MUNKÁJÁT!

MÜEMLEKKÖNYVTÁRUNK: A ZIRCI "REGULY ANTAL" TUDOMÁNYOS KÖNYVTÁR

Zircen fogalom a Széchényi Könyvtár neve, de a helyi gyűjteményt értik alatta. A helybeliek nem mulasztják el, hogy időnként meg ne látogassák, s a Zircen megforduló idegenek is kötelességüknek tartják, hogy felkeressék.

A KÖNYVTÁR EREDETEILEG A CISZTERCI SZERZETESEK, a "zirci barátok" TULAJDONA VOLT, s jelenleg is eredeti helyén, a volt rendház épületében van elhelyezve. ALAPÍTÁSA a 18. század elejére tehető, mivel a 12. századi rendház, a feltehetően megvolt könyvtárral együtt a török háborúk alatt elpusztult. Jelenlegi helyére az 1860-as években került. Akkor készült el a nagyterem gyönyörű antarkziás faberendezése, mely helyi mester, Wilde Mihály munkája. Ez egyébként a könyvtárnak jelenleg is főlátványossága. ÁLTALÁNOS GYŪJTŐKÖRE a rendnek tanítórenddé válásával alakult ki, ez hozta magával az intenzív könyvgyűjtést is. A második világháború során az épület megsérült, de könyvtárában jelentősebb kár nem keletkezett. A RENDHÁZ MEGSZŪNÉSE, AZ ÉPÜLET ÉS A HENNE LEVŐ KÖNYVTÁR ÁLLAMOSÍTÁSA UTÁN, sajnos egy ideig a könyvtár őrizetlenül maradt, s ekkor jelentős károk keletkeztek. Ennek a helyzetnek a könyvtár OSZK kezelésébe való átadása vetett véget.

Az első feladat az elkallódott könyvtár egy részének és a berendezési tárgyaknak az összegyűjtése volt. Ebben az időben a könyvtár bizonyos közművelődési funkciókat is ellátott, ez azonban a járási könyvtár megerősödésével szükségtelenné vált. Könyvtárában (kb. 60.000 kötet) numerus currens szerint rendezve van, azonban megfelelő katalógusok nélkül. Az eredetileg megvolt katalógusok oeduláinak egy része elkallódott, más részük ömlesztett állapotban maradt. Jelenleg így a cédulaanyag és a könyvállomány egyeztetése folyik, hogy legalább egy megbízható nyilvántartás legyen a könyvtárról. Ezután kerülhet sor a megfelelő katalógusrendszer kiépítésére, részben a meglévő cédulaanyag felhasználásával.

A KÖNYVTÁR OLVASÓFORGALMA MINIMÁLIS, ANNÁL NAGYOBB AZONBAN A KÖNYVTÁRAT FELKERESŐ LÁTOGATÓK SZÁMA. Csak az elmúlt, május hónapban 3134 LÁTOGATÓ kereste fel könyvtárunkat. Magától értetődő, hogy ez a nagy forgalom a feldolgozó, illetve feltáró munkát csaknem teljesen megbénítja. Ezzel

párhuzamosan kell újra felállítanunk és portalanítanunk az u.n. kisterem anyagát is, ahol eddig tatarozás folyt. Az épület eléggé megviselt állapota sok anyagi problémát vet fel, amivel ugyancsak meg kell birkóznunk. Gond tehát van elég, de a szép gyűjtemény valóban megérdemli a törődést és munkát.

A GYŰJTEMÉNY, bár viszonylag új keletű, mégis ÉRTÉKES ANYAGOT TARTALMAZ, a teológiai művek mellett elsősorban irodalmi és történelmi műveket. A LATIN ÉS GÖRÖG KLASSZIKUSOK munkái EREDETI NYELVEN hiánytalanul megvannak, egyesek több kiadásban is. Különösen bőven van képviselve a német irodalom, de a magyar irodalom jelesebb képviselői is megtalálhatók, főleg a századfordulói. A történelmi tárgyú művek közül elsősorban az OKLEVÉL-ILL. SZÖVEGKIADÁSOK érdemelnek említést. Feltűnő a NÖVÉNYTANI MŰVEK nagy száma, ezt azonban az eredetileg a rendház tartozott arborétum indokolja. Nemcsak forgalomban lévő, tehát új műveket szereztek be, hanem igyekeztek a könyvanyagot visszamenőleg is kiegészíteni. Így JELENTŐS SZÁMBAN VAN a gyűjteményben 16. és 17. századi MŰ, sőt 1-2 ÓSNYOMTATVÁNY is akad. Az ósnyomtatványok közül a legnevezetesebb a SCHEDEL-FÉLE VILÁGKRÓNKA.

A KOLLÉGIUM máj.28-i ülésében GYŰJTÖKÖRÉT A KÖVETKEZŐKBEN HATÁROZTA MEG: 1| A könyvtár eredeti anyagának legnagyobb részét kitevő teológiai irodalmat kiegészíti magyar és külföldi anyaggal a KEO anyagából. 2| Az általános jellegű gyűjtésbe tartozó állományrészlegeket illetően csak az elveszett könyvek és periodikák pótlására szorítkozik. 3| Továbbra is gyűjti a Reguly Antalra vonatkozó magyar és külföldi szakirodalmat. 4| A táj-jellegű, a Bakonyra és Zircire vonatkozó anyag gyűjtését illetően a veszprémi megyei könyvtárral kötendő megállapodás lesz irányadó. 5| A könyvtár anyagának megfelelő kézikönyvtárat hoz létre. - A könyvtár a gyűjtőkörének meg nem felelő újabb szerzeményezésű anyagát átadja a járási, illetve a megyei könyvtárnak. [KOVÁCS JÓZSEF]

KÖNYVTÁRUNK ÉLETÉBŐL

ÚJ SZERZEMÉNYEINK:

[KÉZIRATTÁR] - Nagyrértékű tudományos hagyatékkal gazdagodott a napokban az OSZK Kézirattára: A reformkor legjelentékenyebb könyv- és régiséggyűjtőjének, JANKOVICH MIKLÓSNAK SZEMÉLYES HAGYATÉKA került birtokába.

Jankovich Miklós nemcsak mint gyűjtő, hanem mint régész, bibliográfus, mint a magyar színjátszás pártfogója és mint tudományszervező egyaránt beírta nevét a magyar tudomány és kultúra történetébe. Élete fő céljának azonban a magyar vonatkozású könyvek, kéziratok, műkincsek összegyűjtését, az utókor számára való megmentését tekintette.

Hatalmas GYŰJTEMÉNYÉNEK ELSŐ RÉSZLETÉT - több mint 60.000 könyv és kb. 5 500 kézirat, köztük számos ósnyomtatvány és kódex, értékes kép- és aróképgyűjtemény, ékszerszerek, fegyverek - 1836-ban vette meg a fiatal Nemzeti Múzeum; GYŰJTEMÉNYÉNEK MÁSODIK RÉSZLETE, mely halála után árverésre került, sajnos csak részben van a Nemzeti Múzeumból önállósult múzeumok és az OSZK tulajdonában.

A MOST MEGSZERZETT GYŰJTEMÉNY - mintegy 6000 levél, irat és kézirat-kötet - a nagy gyűjtő személyes hagyatéka. A gyűjteménynek talán legérdekesebb része JANKOVICH LEVELEZÉSE: kisebb számban saját levélfogalmazványai tudósokhoz, írókhoz, könyv- és régiségkereskedőkhöz; nagyobb számban ugyanezeknek hozzá intézett levelei. A tudományos kutatás számára nem kevésbé

jelentős azonban a JANKOVICH KULTURÁLIS MŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS HIVATALOS JELLEGŰ IRATTANYAG: A Pesti Magyar Színház alapítására, a Tudományos Akadémiára, a Tudományos Gyűjtemény c. folyóiratra, a gyűjteménynek a Nemzeti Múzeum részére történt elalására vonatkozó iratok. S végül: az a kutató, aki tudománytörténetírásunk régi adósságának letörlesztéseként majd megrajzolja Jankovich pályájának, működésének képét: nem nélkülözheti a gyűjtemény harmadik nagy egységét: JANKOVICH TUDOMÁNYOS ANYAGGYŰJTÉSÉT, megjelent és meg nem jelent cikkeinek kéziratait.

A hagyaték megszerzése az OSZK Kézirattárának komoly gazdagodását jelenti. Az eddig csak kis részleteiben ismert anyag RENDEZÉSÉRE előreláthatólag a JÖVŐ ÉVBEN kerül sor; tudományos feldolgozása azonban, úgy látszik, hosszú évek elmélyült munkáját igényli. E munka eredménye viszont reformkori tudományos és kulturális életünknek, a magyar könyv- és régiséggyűjtés és régészet multjának az eddiginél sokoldalubb, gazdagabb ismerete és megértése lesz. [V. WINDISCH ÉVA]

[KÖNYVTÁRKÖZI KÖLCSÖNZÉS] - ORLAY Joanne: Oratio in laudes Russiae. Szentpétervár, 1807. c. Leningrádból érkezett kiadványról, FM 7/166 jelzet alatt, -.

OBERUC, I.: Matthieu Bél, un pietiste en slovaquie de XVIII. siècle. Strasbourg, 1916. c. Strasbourgból érkezett műről FM 7/167 jelzet alatt készítették MIKROFILM-MÁSOLATOT könyvtárunknak. [RÁDULY MÁRTA]

A KMK DOKUMENTÁCIÓS CSOPORTJÁNAK ÉRTEKEZLETE ÉS FELHÍVÁSA

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ dokumentációs csoportja MEGBESZÉLÉST TARTOTT az OSZK főosztályainak képviselőivel a KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI DOKUMENTÁCIÓ PROBLÉMÁIRÓL. A megbeszélés célja az volt, hogy a dokumentációs csoport megismertesse munkáját és lehetővé tegye, hogy dokumentációs munkájának eredményeit az osztályok közvetlenül felhasználhassák. Választ kívánt kapni a csoport továbbá arra a kérdésre is, hogy milyen mértékben használják fel az OSZK osztályai a könyvtártudományi dokumentáció eredményeit és mik az igényeik.

A megbeszélés igen hasznosnak bizonyult. A főosztályok, illetőleg az egyes osztályok képviselői hasznos javaslatokat tettek a DOKUMENTÁCIÓS MUNKA KITERJESZTÉSE ÉS SZÉLESEBB KÖRŰ FELHASZNÁLÁSA érdekében. Többiben felmerült és általános helyeslésre talált az a javaslat, hogy AZ OSZK EGYES OSZTÁLYAI KÖZÖLJÉK a dokumentációs csoporttal AZOKAT A TÉMÁKAT, AMELYEKRŐL IRODALMI TÁJÉKOZTATÁST KIVÁNNAK KAPNI. A csoport vállalja, hogy a megjelölt témák új irodalmáról folyamatosan értesíti az igénylőket.

Felmerült az a lehetőség is, hogy a jelenlévők közül mindazok, akik erre vállalkoznak, bekapcsolódnának a figyelő-szolgálat és a dokumentációs munkájába oly módon, hogy speciális szakterületük szerint résztvesznek a fordításra illetőleg referálásra kijelölt anyag elbírálásában, fordítások illetőleg referátumok készítésében.

A jelenlévők általában helyeselték, hogy a KÖNYVTÁRI FIGYELŐ A JÖVŐBEN NEM CSAK FORDÍTÁSOKAT KÖZÖL, HANEM KIVONATOKAT, ISMERTETÉSEKET, és a FOLYÓIRATOK legérdekesebb CIKKANYAGÁNAK, valamint az ÚJ SZERZEMÉNYEKNEK JEGYZÉKÉT is. FAZAKAS József a fordítási lehetőségek bővítését sürgette. PAPP Ivánnó a könyvtártudományi KC fontosságát hangsúlyozta. ALBERT Gábor a szakfolyóiratok kölcsönzésének megoldását sürgette, hogy olyan osztályok is, amelyek közvetlenül nem jutnak könyvtártudományi folyóira-

tokhoz megkaphassák. GOMBOCZ István a könyvtári és dokumentációs vonatkozású értekezletek, konferenciák nyilvántartásának felállítását kérte.

A megbeszélésen kifejezést nyert az is, hogy a KMK DOKUMENTÁCIÓS CSOPORTJA SZIVÉSEN VONNÁ BE A FIGYELŐ-SZOLGÁLATBA AZ OSZK MINDAZON DOLGOZÓIT - elsősorban a megbeszélés résztvevői közül azokat, AKIK ERRE A MUNKÁRA VÁLLALKOZNAK.

A megbeszélésen, mint az EGYES OSZTÁLYOK DOKUMENTÁCIÓS ÖSSZEKÖTŐI a következők vettek részt: ALBERT Gábor (Felvilágosító osztály), KÓKAI György (Hírlaptár), FALVI Zoltán (Zeneműtár), PAPP Ivánné (Kézirattár), PÁLINKÁS Sándorné (Mikrofilmtár), FAZAKAS József (Régi és ritka könyvektára), GOMBOCZ István (Külföldi kapcsolatok osztálya), BERECHY Kászló (KMK Módszertani osztály), BESSENYEI Andorné (KMK oktatási osztály). A névsor még nem teljes. AMENNYIBEN AZ OSZK BÁRMELYIK OSZTÁLYA AZ EMLITETTEKEN KIVÜL BEKAPCSOLÓDNI KIVÁN A KÖZÖS MUNKÁBA, kérjük JELENTSE BE EZT AZ IGÉNYÉT A KMK KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI OSZTÁLYÁNAK.- [N.R.A.]

A NEMZETKÖZI CSERESZOLGÁLAT JELENTI:

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban a BHENJANI ÁLLAMI KÖZPONTI KÖNYVTÁR június 25-től DOKUMENTÁCIÓS KIÁLLÍTÁST rendez az AMERIKAI IMPERIALISTÁKKAL FOLYTATOTT HÁBORU KILENCEDIK ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL. A kiállítás tárgya egyrészt a koreai nép helytállásának, másrészt a háború után bekövetkezett gyors fellemlülésnek s ugyanakkor a megszállt Dél-Korea súlyos helyzetének szemléltetése.- A könyvtár a baráti országok ezirányú sajtótermékeit is szerepeltetni kívánja a kiállítás keretében. A magyarországi anyagból a Nemzetközi Csereszolgálat a Külügyminisztérium könyvtárának közreműködésével 7 magyar kiadványt küldött a kiállításra.

Az OSZK külföldi barátai között tartjuk számon BALLA [BAKÓ] LÁSZLÓ író, a Kárpátontuli Terület Írószövetsége magyar osztályának vezetőjét. Balla [Bakó] László évek óta tart kapcsolatot könyvtárunkkal, melynek során gondjaiba vette a Kárpátalján megjelenő magyar nyelvű kiadványok részünkre való begyűjtését. Legutóbb "KIP-KOP, KALAPÁCS" című ez évben megjelent gyermekvers-kötetnek egy példányát ajándékozta könyvtárunknak. [BECK OSZKÁR]

H i r e i n k :

[KÖNYVKÖTÉSNET] - A Nyomdaipari Igazgatóság a művészi könyvkötés fejlesztése céljából, pályázati felhívást adott ki. A pályázaton 29 pályázó vett részt 65 pályamunkával. Könyvkötészetünkből KÖZÖCSA Ildikó, SASVÁRI Dezső és SZIVÁK Lajos hét pályamunkával indult. A zsűri SASVÁRI Dezső egyik munkáját díjséretben részesítette és művét a lipcsei könyvkiállításra kiküldi.

A Könyvkötészet HAYDN KÉZIRATOKAT RESTAURÁLT és elkészítette azokat a BÓRDOBOZOKAT, melyekben Haydn eredeti kézíratait tárolja a Zeneműtár.

MUNKATÁRSAINK IRÁSAIBÓL:

Gazette, Press | Radio | Television, [Amsterdam] 1959. 1. számában - DEZSÉNYI BÉLÁNÉ: "Aus der Geschichte der ungarischen Sensationspresse".

Jelenkor 1959. 2. számában: HERNÁDY Ferenc: "Balogh Károly, az elfeledett barátjai irodalombarát".

Babits Mihály Válogatott művei. 1. köt. Versek, műfordítások. 2. köt. Szépprózai írások, tanulmányok. (Vál. [és bev.] KERESZTURY Dezső.) [Bp.] 1959, Szépirod. Kiadó. [Magyar Klasszikusok]

OLVASÓINK IRJÁK:

JAVASLAT a "Könyvek címlapja, belső elrendezése és kolofonja" o. SZABVÁNYTERVEZET KIEGÉSZÍTÉSÉRE.-

A szabványtervezet nem tér ki az UTÁNNYOMÁS kérdésére, holott ez a valóságban élő, gyakran előforduló probléma. Magyarországon magának az utánnymásnak a fogalmát sem határozták meg nyomdászati szempontból. A Biró-Kertész-Novák: Nyomdászati Lexikon az utánnymást egyszerűen újból való sokszorosításnak tekinti, a kérdést csak a szerzői jog szempontjából nézve,

Az utánnymás fogalmát a gyakorlatban különféleképp, sokszor a legképtelenebbül értelmezik. A Kötelespéldány Csoportnak sokszor szívós felvilágosító munkát kellett folytatnia az utánnymás kérdésében keletkezett fogalomzavar megszüntetésére, pl. a tankönyvek új kiadásának a rendes példányszámban való biztosítására.

Ezért javaslom, hogy A SZABVÁNY 2. OLD. 1.15 PONTJA TEGYE KÖTELEZŐVÉ AZ UTÁNNYOMÁS FELTÜNTETÉSÉT.

A következőkben megpróbálom az utánnymás fogalmát meghatározni. UTÁNNYOMÁS valamely műnek (nyomdaterméknek) az eredetileg megrendelt példányszámon felül, utánrendelés alapján folyamatosan, vagy röviddel az eredetileg megrendelt példányok kinyomása után, azokkal azonos szedésről történő sokszorosítása. Az utánnymott könyv az eredetileg megrendelt példányoktól csak gyártási számában és a kolofonjában közölt példányszámban különbözik.- NEM TEKINTHETŐ UTÁNNYOMÁSNAK a könyvnek matricáról történő újranymása.- Az utánnymás fogalmának meghatározását a szabvány függelékében javaslom feltüntetni.

Meg szeretném még említeni, hogy amennyiben egy könyv borítéklap, védőlap (envelope)-pal jelenik meg, a szerzőt és a címet ezen tüntetik fel és az nem szerepel a kötéstáblán, csupán a könyvgerincen. - SZÜKSÉGESNEK TARTOM a szabvány állásfoglalását abban a kérdésben, hogy a kötéstáblán az adatok feltüntetése borítéklap alkalmazása esetén is kötelező-e vagy a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően elhagyható-e? Véleményem szerint a BORITÉK LAP NEM KÉPEZI A KÖNYV SZERVES RÉSZÉT, eltávolítható és ezért HELYES LENNE AZ ELŐIRT ADATOK FELTÜNTETÉSÉT A KÖTÉSTÁBLÁN IS KÖTELEZŐVÉ TENNI. [MEDREY ZOLTÁN]

"CSUCS" KATALOGUS.- A napokban egy idős bácsi kereste fel a Központi "CIMJEGYZÉKET" és egy barátja LAKCIMÉT tudakolta. TÉVEDETT, DE IGAZA VOLT! Ideje volna, hogy a jövőben a "K.C." "MAGYARORSZÁGI KÖNYVTÁRAK KÖZPONTI KATALÓGUSA" néven működjék.

De vajjon a KÖNYVTÁROSOK, az OSZK-án belül és kívül, ISMERIK-E VALÓJÁBAN EZT AZ INTÉZMÉNYT? Tapasztalatok mutatják, hogy kevesen, vagy tévesen. Ha ismernék, sok tévhit és huzódozás szünnék meg fontos, szép és érdekes munkája iránt. A K.C. a legátfogóbb, egyesített országos katalógus. Divatos szóval élve: "csucs" katalógusnak is mondhatnánk. A könyvtári munka melyik magaslatáról nyílik olyan áttekintés, mint itt, könyvtáraink gyarapodására, munkájuk egyéni sajátosságaira, színvonalára? A havonta beérkező címleírások hol diszoklevelei, hol szegénységi bizonyítványai ennek a színvonalnak. A K.C. nagy nyilvántartója s ugyyszólván "hites helye" a magyar könyvállománynak, a bibliográfiák összeállításánál, a könyvtárközi kölcsönzésnél, a külföldi könyvmegrendelések összehangolásánál nélkülözhetetlen forrás. Legnépszerűbb feladata mégis egyes könyvek lelőhelyeinek megállapítása országos viszonylatban. Ha K.C. nem lenne, a kutatónak (intézetnek, vagy magánosnak) egyenkint kellene megkérdeznie a könyvtárakat, hogy a keresett könyv megvan-e állományában? A K.C. megkímél ettől a fáradságos munkától és AZONNAL választ ad a kérdésre. Ez AZ AZONNAL NEM SZÓSZERINT ÉRTENDŐ, mert két és félmillió cédulája hat betűrendre esve várja a kellő számban beállítandó munkaerőket, hogy feladatát reális eszközökkel teljesíthesse. [- -]

A MAGYAR-SZOVJET BARÁTI TÁRSASÁG HIREIBŐL:

A magyar-szovjet barátság szellemének ápolására alakult Társaság könyvtárunkban most tartotta első bemutatkozó KLUBDÉLUTÁNJÁT, a Szakszervezeti Bizottsággal közös rendezésben. Az előadást komoly érdeklődés kísérte. Bár a nyári szabadságok miatt egyre kisebb a bentedolgozók száma, közel 80 dolgozó gyűlt össze, hogy meghallgassák a Szovjetunióban járt munkatársakat, akik tapasztalataikról, élményeikről beszéltek. A családias jellegű klubdélután ezuttal szakmai vonatkozásban is sok kérdésre adott választ. A műsor valóban méltó volt könyvtárunkhoz. SEBESTYÉN GÉZA helyettes-főigazgató arról beszélt, hogy milyen módszerekkel dolgoznak a Szovjetunió nagykönyvtárai s mi az, amit mi is felhasználhatunk abból. V. WINDISCH ÉVA és BORSA GEDEON a friss élmények hangulatában elmondták, hogy mit tapasztaltak, láttak, éreztek, hallottak a kéthetes tanulmányút során. Amit a Híradó előző számában Soltész Zoltánné és Kiss Mária levelei is bizonyítottak, most az élő szó erejével hallhattuk a könyvtár küldötteitől; - milyennek látták Moszkvát, Leningrádot, mit tapasztaltak a muzeumokban, az utca forgatagában, a szovjet ember életének ezernyi árnyalatán keresztül hozták közel a szocializmus országát. S persze hogy ők is beszéltek a könyvtárról, hiszen számukra is tartogatott meglepetést az egykori Rumjancev palota s a nagy Lenin Könyvtár. A sikerült előadások után mikroberázdás műsor és a Szakszervezeti Bizottság vendéglátása zárta az összejövetelt.

FIGYELŐ SZEMMEL

E rovatban mindennapi életünk apró, de nem elhanyagolható visszásságaival foglalkozunk. FIGYELŐ SZEMŰ "RIPORTEREINK" OLVASÓINK A KÖZÖSSÉG VÉLEMÉNYÉNEK VAGY NEM TETSZÉSÉNEK ADNAK HANGOT - FEGYVERŰK PEDIG A SZATIRA, AMI NEVETSÉGESSÉ TESZ HIBÁKAT, FOGYATÉKOSSÁGOKAT - NEM ÖNCÉLUAN - HANEM AZÉRT, HOGY SEGÍTSE KIKÜSZÖBÖLNI A HIBÁKAT.

MINDENNAPI TÖRTÉNET HASZNOS TANULSÁGGAL

Szorgalmasan kopognak az írógépek. Ajtónyikorgás, csoszogás, kopogás a belső ajtón. - X. KARTÁRSAT KERESSEM. - Kérem ő már nincs itt ... - NINCS EZEN AZ OSZTÁLYON? - De itt van... azaz még sincs itt, mert más szobában található. Tessék visszafelé menni a folyósón és benyitni a Gyarapítási Osztály ajtaján... - DEHÁT AZT MONDTÁK, hogy ezen az osztályon dolgozik... - Hiszen itt is dolgozik, de a Gyarapítási Osztály ajtaja vezet egy kis előszobába, onnan nyílik az ő szobája... - KÖSZÖNÖM, VISZONTLÁTÁSRA. - Végre, éppen hatodszor magyaráztam el ma az utat, legközelebb beszéljete ti, én meg sem szólalok. - Már megint jön valaki, jaj... - JÓ REGGELT KIVÁNOK, elnézést kérek a zavarásért, nyugdíjas főmérnök vagyok s most van elég időm, a gombatermesztés problémáival foglalkozom... - KÉREM, HA A GOMBÁK ÉRDEKLIK... - Igen, igen, már a csiperkét befejeztem, most a vargányára térek rá. Valami olyan szakkönyvre volna szükségem, amelyik a vargányával foglalkozik. Persze ábrák is legyenek, lehetőleg színesek. Meg olyan régi könyveket is keresek, amelyek megemlítik a gombákat, vagy gombákkal foglalkozó történeteket közölnek. A gomba szerepe a kuruzslásban, szintén ábrákkal, a gombákból készült varázsszerek pontos leírásával satöbbi, satöbbi... - Kérem tessék talán átfáradni a szakkatalógusba... - HÁT EZ NEM AZ? - Nem, az visszafelé az első ajtó, tessék csengetni, az ajtót berregéskor benyomni... KÖSZÖNÖM, köszön, MÉGEGYSZER BOCSÁNAT. - Na végre, most talán nyugalom lesz. Gombára rá sem fogok tudni nézni.

Energikus ajtónyitás, határozott léptű férfi áll meg a szoba közepén. - KIT KERES KÉREM? - A portán azt mondták, hogy itt találom meg J. barátomat. - NEM CSODA, HOGY AZT MONDTÁK, hiszen talán MINDÖSSZE KÉT ÉVE hogy ELKERÜLT ERRÓL AZ OSZTÁLYRÓL. Itt szemben a lépcsőn sziveskedjék felmenni. - Az Astoria portása is megirigyelhetne a rutinoméért - sőhajt a forgalmas szoba egyik tagja, a magyarázgatástól kiszáradt torokkal.

Ismét nyílik az ajtó, óriási láda alatt görnyedő férfi lép be és nagy robajjal teszi le a csomagot. - Megérkeztem, itt a küldemény - mondja kedélyesen. - Dehát hová küldték tulajdonképpen? - kérdezik gyanakodva. - IDE! Ide a könyvtárba? - IGEN, AZ ÁSVÁNYTÁRBA. - Az a következő ajtó. - A PORTÁN MEG AZT MONDTÁK... - morogja kedélyességéből sokat veszítve és ismét vállára veszi a ládát.

TANULSÁG? - kérdezzük, mint a modern színművek narrátorai.

HELYESNEK TARTANÁNK, ha a porta megkapná az épületben dolgozók névsorát szobájuk számával együtt. A változásokat havonta kellene közölni és a portán nyilvántartani.

A FOLYÓSOK FALÁN szembetűnő utmutató táblákat kellene elhelyezni. Nagyon hiányzik például egy olyan táblasor, mely az olvasói betűrendes katalógusból vezetné el az olvasót a szakkatalógusba. Ez nagy könnyebbé- séget jelentene egyrészt az olvasószolgálat dolgozóinak, ugyanis felmen- tené őket a sok magyarázgatás alól, másrészt csökkentené egy-egy szeren- osétlen fekvésű osztály tulzott "idegenforgalmát".

SZINTÉN A JOBB TÁJÉKOZÓDÉST SZOLGÁLNÁ az, ha az áthelyezéseket néhány napon belül követné a névtáblák kioszerélése és az ujonnan belépett dol- gozók ajtajára ugyanilyen gyorsan felkerülnének az új névtáblák. [Bá]

- [A következőkben a GAZDASÁGI HIVATAL válaszában adunk helyet az OSZK Híradó II. évf. 11. számában megjelent "ÁLOM ÉS VALÓSÁG" és "FURNAK A PUSKIN UTCÁBAN" o. cikkeivel kapcsolatosan.]-

KÉT CIKK MARGÓJÁRA - Közismert a mondás: "akinek nem inge, ne vegye magára"

A Híradó legutóbbi számában azonban két cikk jelent meg, amelyeket a GAZDASÁGI HIVATALNAK - ha nem is "inge", "MAGÁRA KELL VENNIE".

Az egyik cikk a könyvtár szépítésével, a másik pedig a Puskin-utcai "furással" foglalkozik.

Nem említik ugyan a Gazdasági Hivatalt és - mint a következőkben is látni fogjuk - a Gazdasági Hivatal tényleg nem tehet a szóvátett hiányságokról. Mégis úgy érezzük, hogy a cikkek nyomán a Gazdasági Hivatallal szemben a következő kérdések merülhetnek fel: 1. | Miért nem gondoskodik a Gazdasági Hivatal fokozottabb mértékben a könyvtár szépítéséről? 2. | Miért végeztetjük a Puskin-utcai fűtés szerelését oly módon és olyan vállalattal, hogy abból ilyen "dulás" származik?

A SZÉPÍTÉS KÉRDÉSÉHEZ megjegyezzük:

A Gazdasági Hivatal a költségvetés összeállításakor és előterjesztésekor mindenkor teljes mértékben figyelembevette az osztályok "szépítési" igényeit, - sőt számos esetben, saját kezdeményezésből, ezeken túlmenő javaslatokat is tett.

Sajnos, a felsőbb szervek, az előtérben lévő takarékosági követelmények figyelembevételével, eddig a javaslatoknak csak aránylag kis részét vehették figyelembe, hiszen országos viszonylatban is elsősorban az ellenforradalom okozta sebek begyógyítása volt a cél. - Bizunk azonban abban, hogy népgazdaságunk teljes megszilárdulása és állandó további erősödése folytán a jövőbeni költségvetési tárgyalásoknál a "szépítési" igényeket az eddiginél jóval nagyobb mértékben tudjuk majd elfogadtatni.

Addig is - amiben tudunk - a cikkben ismertetett helyzetet javítani igyekezünk. Ezért a cikkben foglaltakat a takarító kartársnőkkel értekezleten megbeszéltük, ahol az intézetvezetés és a szakszervezet képviselői is jelen voltak. A megbeszélés célja az volt, hogy legalább a saját erőnkkel megoldható tisztasági feladatok terén érthessünk el fokozottabb eredményeket.

Ami a PUSKIN-UTCAI SZERELÉS kérdését illeti:

A szerelési munkát az Építésügyi Minisztérium által kijelölt állami vállalat végzi. Munkáját a minisztérium ellenőrei irányítják.

Minden szerelési munka - mint pl. a költözködés is - szükségképpen bizonyos "rendbontás"-sal jár. Ez szükséges rossz, amit el kell viselni, amiről sem a Gazdasági Hivatal, sem pedig általánosságban a kivitelező vállalat nem tehet, még ha a vállalat egyes dolgozói talán nem is mindenkor egyforma hozzáértéssel végzik a részmunkákat.

Meg kell azonban gondolnunk: az új fűtőberendezés eredménye az lesz, hogy a Puskin utcai épület összes helyiségeiben lényegesen jobbá válik a fűtés és ugyanakkor évi 200 mázsa fűtőanyagot is megtakarítunk. Ezek olyan eredmények, amelyekért még a "dulást" is érdemes elszenvedni!

Ugy VÉLJÜNK, ezt feltétlenül el kellett mondanunk annak érdekében, hogy a két cikk nyomán a Gazdasági Hivatal munkája ne tűnjék fel kedvezőtlen színben. [P.S.]

H i r e k
MÁS KÖNYVTÁRAK ÉLETERŐL ÉS MUNKÁJÁRÓL

[A KMK KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI OSZTÁLYÁNAK KÖZLEMÉNYE]

Az elmúlt hetek sajtójában az ÜNNEPI KÖNYVHÉT előkészületei és eseményei tetemes helyet és hangot kaptak. Számos cikk számol be a KÖNYVTÁRAK KÖNYVHETI MUNKÁJÁRÓL, kiállításokról, előadásokról, írókkal való találkozások megrendezéséről. Míg azonban az előző években az ilyen alkalmakkor a könyvtárak munkájában rögtönzések, kapkodások mutatkoztak, most általában a folyamatos könyvtári munkába szervesen illeszkedtek be a könyvheti megnyilvánulások. Azt mondhatnánk, hogy könyvtáraink ezen a téren valóban elérték egy olyan fokot, hogy még a kampány-feladatokat sem "kampányszerűen" oldják meg.

Különösen a VIDÉKI KÖNYVTÁRI ÉLET TERÉN TAPASZTALHATÓ-a saját tükrében is - TERVSZERŰ ÉS ÁTGONDOLT FEJLESZTÉS. A kis könyvgyűjtemények könyvtárrá fejlesztése - vagy ennek tendenciája - azokban a forintokban jelentkezik, amit a Népművelésügyi Minisztériumtól egészen a falusi tanácsokig a könyvtáraknak juttatnak. Pár száz forinttól tízezer forintokig terjednek ezek a juttatások; (Dunántuli Napló, jun.6.; Északmagyarország, máj. 20.; Vas Népe, máj.21.; Zalai Hirlap, máj.15. Petőfi Népe, máj.28., Természetesen nem lényegtelen, hogy milyen nagyok ezek az összegek, de elsőrendűen fontos, hogy milyen forrásokból származnak; és itt örvendetesek azok a híradások, melyek arról számolnak be, hogy a községfejlesztési alapokból EGYRE JELENTŐSEBB ÖSSZEGET FORDITANAK A KÖNYVTÁRAK FEJLESZTÉSÉRE. Valószínűleg a baranyamegyei járási könyvtárosok értekezletén is ezért határozták el, hogy a községi könyvtárosok júniusi továbbképző értekezletére meghívják a községi tanácselnököket is. (Dunántuli Napló, máj. 19.)

A FALUSI KÖNYVTÁRAK MOSTOHA ÁLLOMÁNY-HELYZETÉVEL foglalkozik a Keletmagyarország jun. 4.-i számának terjedelmes beszámolója is "Mérlegben a fehérgyarmati járás kulturális élete" cím alatt. Ugyancsak ezt a kérdést tárgyalja a Hajdu-Biharmegyei Napló máj. 12.-i száma "Művelődési otthonaink és könyvtáraink a népi ellenőrzés mérlegén" című cikke is, megállapítva: "Ma egyik legégetőbb problémánk éppenséggel az, hogy könyvállományunk gyarapodása elmaradt az igények mögött."

Érdeemes ezzel kapcsolatban elolvasni a Pestmegyei Hirlap máj. 20.-i számában "Egyesült erővel" címen közölt cikket, melyben Killyéni Pál, a cikk írója igen érdekes és alapos javaslatot tesz Cegléd elaprozódott könyvtárainak egységes hálózatba való foglalására - éppen az állományok mennyiségi és minőségi elégtelensége, valamint sok esetben fejlődéskép-telensége miatt.

A FENTIEK ISMÉTELTEN ALÁHUZZÁK A NÉPMŰVELÉSI AUTÓK JELENTŐSÉGÉT, melyek a községi könyvtárak mellett - és gyakran helyett - legalább részben kielégíthetik a falu olvasni vágyó dolgozóinak igényeit és szükségleteit. A csongrádmegyei első ilyen művelődési-autó, már eddig 13 ezer kilométert tett meg és beiratkozott olvasóinak száma megköze-líti az ezret. (Csongrádmegyei Hirlap, máj.23.) Bács- és Vas megyékben is hasonló a helyzet (Petőfi Népc, máj.27; Vas Népe jun.6.)

A TERMELŐSZÖVETKEZETI KÖZSÉGEK KÖNYVTÁRI KÉRDÉSEIVEL ismét három, terjedelmes cikk foglalkozik igen alapos elvi és gyakorlati megállapít-ásokat téve. (Pestmegyei Hirlap, máj. 21.; Északmagyarország máj.9.;

Vas Népe máj.24.) Különösen hangsúlyozzák a megfelelő szakkönyvek beszerzésének és forgalmának jelentőségét, amire a termelőszövetkezeti községek megalakulásával egyre nagyobb igény mutatkozik.

Természetesen a szépirodalom és az ismeretterjesztő beszerzését sem lehet elhanyagolni, amit a zalai Liszóc község tanácsának vb elnöke Karsai József szavai még csak megerősítenek: "Nincs más szórakozási lehetőség, így egyre növekszik az olvasó tábor." (Zalai Hirlap jun.3.) Mert a könyvtárnak az is feladata, hogy szórakoztasson - igazi irodalommal. Ezzel a kérdéssel foglalkozik - más vonatkozásban a Magyar Nemzet jun. 7.-i számának "Mi ujság az ország játszóterén" c. cikke is. Arról van itt szó, hogy a szakszervezeti üdülőkben már vannak jól felszerelt könyvtárak, ezeket azonban csak a beutalt vendégek használhatják. A cikkíró felveti, hogy a nagyobb fürdőhelyeken, elsősorban Füreden és Hévízen feltétlenül létesíteni kellene nyilvános könyvtárakat, ahol a nem beutalt vendégek is olvashatnának.

Az egyes könyvtárakról megjelent cikkek közül az alábbiakat emeljük ki: "Tanulmányi kirándulás a Zirci könyvtárba" (Népművelés jun.); "Sok és mégis kevés már a könyv az angyalföldi Szabó Ervin könyvtárban" (Népszabadság máj. 13.); "A Szakszervezetek Győrmegyei Tanácsának Központi Könyvtára" (Kisalföld máj.9.); "Egy délután a Vasmű könyvtárában" (Szta-linvárosi Hirlap máj.15.); "Az építők Baranyamegyei Könyvtárában" (Dunántuli Napló, máj.27.); "A Budapesti Csokoládégyár könyvtáráról" (Esti Hirlap, máj.28.)

A Zalai Hirlap arról ad hírt, hogy MEGYEI SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRAT létesítettek. Ez a könyvtáralapítás a fentieknél biztatóbb, mert a beszámolóból megtudjuk, hogy a Szaktanács "SZÁZEZER FORINTOT BOCSÁTOTT A KÖNYVTÁR RENDELKEZÉSÉRE". A cikkből az is kiderül, hogy központi könyvtári funkciókat lát el az új könyvtár.

A Nógrádmegyei könyvtárat - amint a Nógrádi Népujság máj. 13.-i száma közli - Balassa Bálintról nevezték el.

Befejezésül külön is felhívjuk a figyelmet az Esti Hirlap máj. 21.-i számában "Könyvtár a 6-14 éveseknek" c. cikkére, ahol arról értesülünk, hogy a LISZT FERENC TÉR 6. SZÁM ALATT ÉPÜLŐ KILENCEMELETES BÉRPALOTA FÖLDSZINTJÉN GYERMEKKÖNYVTÁRAT LÉTESITENEK. Ez volna talán az első eset, hogy újonnan épülő házaknál nemcsak közért-boltot, Macskót vagy más - egyébként fontos létesítményeket terveznek meg, már az építéskor, figyelembe véve a speciális igényeket - hanem könyvtárat is. [BÓDAY PÁL]

SZAKSZERVEZETI KRÓNIKA

Új rovattal gazdagodik Hírudónk e számától kezdve. A máj. 12-i vezetőségválasztó taggyűlésünkön többek között CSAPODI Csabáné elvtársnő vetette fel annak szükségességét, hogy RENDSZERES ÁTTEKINTÉST kellerne adni A SZAKSZERVEZET MINDEN-NAPI MUNKÁJÁRÓL, melynek során tagságunk tájékoztatást nyer-ne nemcsak egyes eseményekről és eredményekről, hanem magának a szakszervezeti munkának egészéről. EZÉRT RENDSZERESITJÜK EZT A ROVATUNKAT.

SZAKSZERVEZETI BIZOTTSÁG

Az SZB titkára jun. 17-19 napjain a budapesti titkárok központi tanfolyamán vett részt.

SZAKMAI MUNKABIZOTTSÁG

Jun. 5-én tartotta alakuló ülését. Tagjai: BEREZKY László [ujitási előadó], BORSA Gedeon, CSAPODI Csabáné, DURZSA Sándor [ügyvezető], GOMBOCZ István, KÓKAY György, LÁZÁR Péter, SALLAI István [munkabizottsági elnök]

HATÁROZATAI: a) Ez év július folyamán a Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottságával egyetértésben KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI PÁLYÁZATOT kell hirdetni a könyvtárunk előtt álló egyes feladatok megoldására. Az ezzel kapcsolatos kérdéseknek az Intézetvezetéssel való megtárgyalását SALLAI István végzi. b) Javaslatot tesz a munkabizottság a könyvtár kollégiumának a kollégiumi üléseken megtárgyalt egyes elvi jelentőségű könyvtártani kidolgozások sokszorosított formában való kiadására, c) Ki kell dolgozni a könyvtár ujitási feladattervét.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI TANÁCS

ÜDÜLÉS - Megtörténtek a KESZTHELYI intézeti vendégszobákba való BEUTALÁSOK. Jun. 15-től aug. 31-ig 17 dolgozó és 44 hozzátartozó nyert beutalást. Az érdekelteket az SZB írásban értesítette.

Jun. 17-ig az alábbi dolgozók nyertek SZAKSZERVEZETI KEDVEZMÉNYES BEUTALÁST: SIÓFOK - máj.29-jun.5. MILHOFFER Alajos, jun.4-12. CSÁTI ALAJOS; SOPRON - máj.29-jun.5. SZIGETHY Jolán; ZEBEGÉNY - máj.21-jun.3. KONCZ József.

MUNKÁSELLÁTÁS - Folyamatban van az ÉTKEZDE ÉS KLUBHELYISÉG NYÁRI NAGYTAKARITÁSA. Az étkezde beázott menyeretét újrafestették, a könyhát kimeszelték és megfelelő szellőztetéssel látják el. A nyári nagytakarítást az SZB végezteti.

A trioikli-fergalomnak a belvárosban való megszüntetése miatt JUN. 22-TŐL AZ EBÉDET az Üllői-ut és Kálvin-tér sarkán levő KÖZÉTKEZTETÉSI VÁLLALATTÓL HOZATJA A GAZDASÁGI HIVATAL.

A KÖNYVELOSZTÓ Beloiannis u. és Kálmán u. munkahelyeinek 10 DOLGOZÓJA a Budapesti Bizottság támogatásával a MUNKAÜGYI MINISZTERIUMBAN NYER ÉTKEZÉST. Ezuton is köszönetet mondunk a Budapesti Bizottságnak és a Munkaügyi Minisztérium Szakszervezeti Bizottságának.

MUNKAVÉDELME - A Könyvfeldolgozó Osztály dolgozóinak kérésére a munkavédelmi felelős előterjesztése alapján a PUSKIN UTCAI ÉPÜLET PADLÁS RÉSZÉBEN LEVŐ HELYISÉGET - ahol a kronológia-szak anyaga van ideiglenesen elhelyezve - A GONDNOKSÁG RENDBEHOZATTA és BIZTOSÍTOTTA A helyiség RENDSZERES TAKARITÁSÁT.

KULTURÁLIS MUNKABIZOTTSÁG

Jun. 3-án tartotta alakuló ülését. Tagjai: HANKISS Elemér, HERNÁDY Ferenc, HORVÁTHNÉ IZSÓ Livia, KISS Jenő, KISZELY Olivér, PÓCSY Árpádné, POLGÁR Tamás, SIMON Anna Mária [munkabizottsági elnök], VLASITS Ilona.

Az SZB szept. 15-e utáni munkaprogramjának előkészítésére a kulturális munkabizottság KÉRDŐÍVET ÁLLÍTOTT ÖSSZE és bocsájt ki A KULTURÁLIS IGÉNYEK FELMÉRÉSÉRE.

KLUBÉLET - Jun. 16-án FAZAKAS József munkatársunk 25 ÉVES SZOLGÁLATI JUBILEUMÁNAK megünneplésére a SZB klubdelután keretében látta vendégül a Régi és Ritka Nyomtatványck Tárának, valamint a Kézirattárnak dolgozóit. Az ünnepségen az Intézetvezetés nevében SEBESTYÉN Géza h. főigazgató, az MSZMP szervezet nevében JUHÁSZNÉ HAJDU Helga, munkatársai nevében SOJTÉSZ Zoltánné mondott beszédet. Kívánjuk, hogy Fazakas József eredményes, sikerekben gazdag munkát végezhesen még számtalan esztendőn át. Jókívánásainkhoz csatlakozik a könyvtár minden dolgozója.

Jun. 15-én az MSZBT és az SZB közös rendezésében KLUBDELUTÁN keretében számoltak be a Szovjetunióban járt dolgozóink élményeiről és tapasztalataikról. Az ünnepségről részletes tájékoztatást az MSZBT hireiben nyújtottunk.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁS - Jun. 14-17 NAPJAIN Hámori Béla főosztályvezető elvtárs vezetésével 39 FŐS TANULMÁNYI CSOPORTUNK POZSONYBAN VOLT TANULMÁNYUTON. A tanulmányut részletes ismertetésére lapunk következő számában visszatérünk.

NŐBIZOTTSÁG

Jun. 10-én tartotta alakuló ülését. Tagjai: CSÁKVÁRI Elekné, GORDON Miklósné [munkabizottsági elnök], KAMPFNER Pálné, KOMJÁTHY Miklósné, RÁCZNÉ VARRÓ Judit, SÁNDY Emilné, SZÜCS Ilona.

Jun. 21-én a Nőbizottság A DOLGOZÓK GYERMEKEI RÉSZÉRE az iskolai év befejezése alkalmából ÁLLATKERTI SÉTÁT rendezett. A sétán 15 gyermek és 11 hozzátartozó vett részt. A Nőbizottság a gyermekeket a Barlang Móziban előadáson való részvétellel, pereccel és léggömbbel ajándékozta meg.

EGYÉB

A Szakszervezeti Bizottságot a takarékosági terv kidolgozására tartott értekezleten HORVÁTH Viktor és MILHOFFER Alajos; a nyelvpótlékok ügyében tartott megbeszéléseken DURZSA Sándor képviselte.

MUNKABIZOTTSÁGI FELHÍVÁSOK

[SZAKMAI MUNKABIZOTTSÁG] - KÖNYVPÁRUNKBAN még nagyon SOK PROBLÉMA VÁR MEGOLDÁSRA. Ezek a problémák nem mindig köztudomásúak, egy-egy osztályon beszélnek róla, egy-egy dolgozó sokszor felemlíti, de megoldásukra önmaguk nem tudnak vállalkozni. Az SZB szakmai munkabizottsága úgy véli, segítene az ügyön, ha ezek a lappangó problémák nyilvánosságot kapnának. (Olyan kérdésekre gondolunk, melyek a könyvtár fejlődésének reális perspektíváján nem mennek túl. Pl. a leltározás gépesítése, a tömör raktározás helyi felhasználása stb.)

Ezért FELHÍVÁSSAL FORDULUNK az egyes osztályok vezetőihez, és külön-külön a dolgozókhöz, hogy a megoldásra váró problémákat írásban juttassák el a Szakszervezeti Bizottság elnökéhez SALLAI Istvánhoz, vagy az újítási megbízotthoz, BERECSKY Lászlóhoz.

[KULTURÁLIS MUNKABIZOTTSÁG] - Sok jogos bírálat hangzott el az elmúlt időben szakszervezetünk kulturális munkáját illetően. Az újonnan megválasztott SZB és a mellette alakult kulturális bizottság most nagy kedvvel-lendülettel kezd hozzá, hogy megkeresse a formákat, amelyek alkalmasak könyvtárunk munkatársai kulturális igényeinek kielégítésére.

Feladatunk nem könnyű. Fővárosban élünk; színház, hangverseny, opera, kiállítások bőségében válogathatunk. Az OSZK munkatársai között képviselve van 18-60 között minden korosztály és sokfajta érdeklődés. FELADATUNKNAK TEKINTJÜK, hogy egyrészt kiválasszuk a lehetőségek közül a legértékesebbeket, legalkalmasabbakat, azokra felhívjuk az érdeklődők figyelmét, és ugyanakkor megszervezzük s lehetővé tegyük, hogy hozzá is jussunk a számukra érdekes programhoz. Feladatunknak érezzük ezenkívül egy olyan környezet kialakítását is megkísérelni az OSZK-n belül, amelyben közös érdeklődést mutató kartársaink szívesen eltöltenek egy-egy délutánt - zenehallgatással, filmvetítéssel, vagy esetleg szakmai beszélgetéssel is.

MUNKÁNKAT azonban CSAK AKKOR TUDJUK jól ELVÉGEZNI, HA ehhez SEGÍTSÉGET NYUJT AZ OSZK MINDEN DOLGOZÓJA. A napokban KÉRDŐÍVET juttatunk el minden kartársunkhoz, amelyben éppen arra kérünk választ, mit igényelnek, mit várnak a kulturális bizottság munkájától. A kérdőívek a "közvéleményt kutatják". KÉRJÜK NE SAJNÁLJANAK RÁSZÁNNI EGY FÉLÓRÁT! Tanulmányozzák át alaposan és gondolják meg: ezek a válaszok fogják meghatározni az SZB kulturális munkájának irányát az elkövetkező időben. Szeretnénk, ha legalább hozzávetőleges képet kapnánk, hogy egy-egy terület hány embert érdekel, hány résztvevőre számíthatunk pl. tárlatlátogatáson, zenedélutánon, stb.

Érdeklődéssel várjuk a közvéleménykutatás eredményét. REMÉLJÜK, KIVÉTELE NÉLKÜL MINDENKI KITÖLTI A KÉRDŐÍVET és sok új ötlettel segíti a kulturális bizottság munkáját. [SIMON MÁRIA ANNA]

FELEJTHETETLEN NAPOK PRÁGÁBAN

Ez év máj. 17-24. napjain HOFFER REZSŐNÉ szakszervezeti bizottságunk tagja a Budapesti Bizottság juttatása révén a SZOT által rendezett külföldi kulturális üdülésen vett részt. Beszámolóját az alábbiakban közöljük:

Életem első külföldi útja elé igen nagy érdeklődéssel tekintettem. Szakszervezeti aktivistákból (főleg kulturosokból) álló 80 tagu csoportunk már a vonatban igen kellemes együttessé alakult. Cseh vendéglátóink Komáromnál vártak bennünket és ettől a pillanattól kezdve MINDEN KÉPZELETET FELÜLMULÓ SZIVÉLYESSÉG, FORRÓ BARÁTI VENDÉGSZERETET NYILVÁNULT MEG a nap minden órájában és ez eldöntötte üdülésünk sikerét.

A hét eseményeit nehéz lenne felsorolni, mert kíváncsi ember módján mindent látni, hallani akartunk és ebből az következett, hogy egy hét alatt kb. két heti munkát végeztünk el. Megdolgoztuk érte, de megértel! LÁTTUK PRÁGA VALAMENNYI TÖRTÉNELMI NEVEZETESSÉGÉT, jártunk az Óvárosban s megcsodáltuk a híres órát az apostolokkal. A legérdekesebb régi épületek a Hradsinon vannak. Ezek között első helyet foglal el a Szt. Vitusról elnevezett székesegyház, a gót építészet egyik remeke. Jártunk a Szent György templomban és a Loreto-templomban, amely igen gazdag egyházi kinosekben, s a világi épületek közül a királyi palotában. Egyéb nevezetes épületeiket is megnéztük és jártunk a Nemzeti Galériában, a Hadtörténeti Múzeumban stb.

Vendéglátóinknak még arra is volt gondjuk, hogy buszjáratunk mindig

más utvonalon közlekedjék, hogy a város minden pontját jól megismerjük. De nem sikerült rosszabbul a HAJÓKIRÁNDULÁS A MOLDVA FOLYÓN, meg egész napos kirándulásunk Prágától délre egy vizieróműhöz. Jártunk Wysehradon és megcsodáltuk Prágát a kiláró-toronyból. Érdeklődéssel néztük meg az Operában Ruszalkát, kitűnő előadógárdával és csodálatos díszletekkel, s láttuk a Csárdás királynőt szintén igen jó gárdával. MINDEN ESTE GONDOSKODTAK SZÓRAKOZÁSUNKRÓL és igen megható volt, amikor egy varieté műsor után félórás cigányzenét játszottak a mi tiszteletünkre. Sétáink alatt szöbakerültek különböző problémák: életszínvonal, politikai vélemény, munkájukkal, tanulóyaikkal, üdülésükkel kapcsolatos kérdések. Sokat beszélgettünk és ez alatt igazán jó barátokká lettünk.

A HÉT LEGEMLEKEZETESEBB ESEMÉNYE A BUCSUEST VOLT. Cseh barátaink olyan aprólékosan előkészítették az estét, hogy ilyen meglepetésben még nem volt részem. Az est fénypontja egy népi táncegyüttes szereplése volt. Hihetetlen temperamentummal, kedvességgel táncoltak, énekeltek, olyannyira, hogy tíz perc alatt igen forró, baráti hangulatot teremtettek. Ducsuzóul még újabb meglepetésben volt részünk, amikor mindannyiunknak ajándékkal kedveskedtek.

BOLDOG VAGYOK, HOGY ILYEN KITŰNŐ EMBEREKKEL KERŰLTEM SZEMÉLYES KAPCSOLATBA ÉS IGEN JÓ LENNE, HA KÖNYVTÁRUNKBÓL MÉG NAGYON SOKAN RÉSZESŰHETNÉNEK ILYEN HÖSSZŰ IDŐRE ÉLTETŐ ÉLMÉNYEKBE. [H.M.]

ÜDÜLŐINK IRJÁK: - Az üdülésből hazatérve hálásan köszönöm meg Szakszervezetünk segítségét, amellyel engem gyógyüdüléshez juttatott.

Május közepén HÉVIZEN mi voltunk a "nyitócsoport" - még mindig nem a teljes nyári létszámmal -, mégis teljesen zavarmentes ellátást kaptunk. TISZTA ÜDÜLŐK, rendezett, MEGSZÉPÍTETT PARK, VIRÁGGAL BEÜLTETETT UTCÁK, sok pad, pihenőhelyek, kifogástalan központi étkeztetés (ez utóbbi a szervezetség miatt így házon kívül sem volt terhes). A JÓ ORVOSI- ÉS FÜRDŐ-ELLÁTÁS, a szórakoztatásról való gondoskodás csak kellemesebbé, kedvezőbbé tette az otllétet. ÁLTALÁBAN: a helyes, jó szervezés jellemezte minden vonalon a hévizi üdülést.

Ismételten csak köszönni tudom Szakszervezetünk Vezetőségének támogatását, és őszintén kívánom, hogy minél több kartársam élvezhesse Héviz szépségét és főleg gyógyerejét. [NAGYDIÓSI GÉZÁNÉ]

H i r e k

Lapunk következő száma július 15-én jelenik meg. Kérjük a szakszervezeti bizalmiakat, hogy június-augusztus hónapokban, lapunk megjelenésekor közöljék a szabadságon levők cimeit KERÉKES LÓRINCÉNÉ-vel [Könyvelőosztó 135-051], hogy számukra a Híradót postán megküldhessük.

USZODAJEGYEK KAPHATÓK a Margitszigeti Sportuszodába 1,90 Ft-os kedvezményes áron HERNÁDY FERENC sportfelelősnél [Bibliográfiai osztály]

Kiadja az ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR SZAKSZERVEZETI BIZOTTSÁGA. Fel.szerk. és kiadó: Horváth Viktor. Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság.- Országos Széchényi Könyvtár [Budapest VIII. Múzeum u.3.] házi sokszorosítása. Nytsz.200. Lapzártá: 1959. jun.15. Megj.300 példányban.-